

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3027/2020
20.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД, сви из села ... код Пећи, чији је заједнички пуномоћник Славиша Вукосављевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 9609/19 од 09.01.2020. године, у седници одржаној 20.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 9609/19 од 09.01.2020. године која је исправљена решењем истог суда од 12.02.2020. године у ставу првом изреке и обавезујућем делу става два и три изреке и пресуда Вишег суда у Београду П 13904/18 од 27.05.2019. године у ставовима првом, трећем, петом и седмом изреке, тако што се **ОДБИЈАЈУ** тужбени захтеви тужилаца АА, ББ, ВВ, ГГ и ДД којим су тражили да се обавезе тужена Република Србија да им на име накнаде материјалне штете исплати укупан износ од 27.005.322,37 динара и то на име накнаде за вредност уништених грађевинских објеката износ од 25.817.204,70 динара и на име накнаде за вредност уништених покретних ствари износ од 1.124.117,67 динара, све са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године, на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због претрпљеног страха исплати износ од по 80.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године и захтев тужиља ГГ и ДД којим су тражиле да се обавезе тужена да им на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности исплати и то тужиљи ГГ 240.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године до коначне исплате а тужиљи ДД износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године до коначне исплате, **КАО НЕОСНОВАНИ**.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженој накнаде трошкове целог поступка у износу од 230.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 13904/18 од 27.05.2019. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и обавезана тужена да им на име накнаде материјалне штете исплати укупан износ од 27.005.322,37 динара и то на име накнаде за вредност уништених грађевинских објеката износ од 25.817.204,70 динара и на име накнаде за вредност уништених покретних ствари износ

од 1.124.117,67 динара, све са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, преко досуђеног износа тужбени захтев је одбијен. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца и обавезана тужена да им на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због претрпљеног страха исплати износе од по 120.000,00 динара свакоме са законском затезном каматом на наведене новчане износе почев од 27.05.2019. године до коначне исплате. Ставом четвртим изреке, преко досуђених износа тужбени захтеви су одбијени као неосновани. Ставом петим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужилаца ГГ и ДД и обавезана тужена да им на име накнаде нематеријалне штете због умањења животне активности исплати и то тужиљи ГГ 340.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године до коначне исплате, а тужиљи ДД износ од 435.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године до коначне исплате. Ставом шестим изреке, преко досуђених износа тужбени захтев тужилаца ГГ и ДД је одбијен као неоснован. Ставом седмим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 9609/19 од 09.01.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом и седмом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцима на име накнаде нематеријалне штете због претрпљеног страха исплати износе од по 80.000,00 динара свакоме са законском затезном каматом на наведене новчане износе почев од 27.05.2019. године до коначне исплате, док је за преостали износ тужбени захтев тужилаца преко досуђеног одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу петом изреке, тако што је обавезана тужена да тужиљи ГГ на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења опште животне активности исплати 240.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године до коначне исплате, а тужиљи ДД на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења опште животне активности 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 27.05.2019. године до коначне исплате, док је за преостали износ тужбени захтев тужиља до досуђеног одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су власници некретнина у селу ... код Пећи ближе описаних у нижестепеним пресудама, на којим парцелама су се налазиле три породичне куће са шталом која је била потпуно опремљена и у којој се

налазила стока, те помоћни објекат у коме су биле смештене покретне ствари и возила неопходна за обраду земљишта и домаћинства. Тужиоци су у заједничком домаћинству на описаним непокретностима живели све до 25.05.1998. године када су због учесталих оружаних напада припадника ОВК напустили своје три куће и помоћне објекте, а крајем јула 1998. године тужилац ББ је обишао наведено имање којом приликом је утврдио да су непознати учиниоци, припадници ОВК у наведеном периоду покрали сву покретну имовину, а куће и помоћне објекте спалили и уништили. Тужиоци су у власништву имали и предузеће „ЂЂ“ које је све до напуштања Пећи успешно пословало. Из налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатра утврђено је да су тужиоци трпели страх у интензитету и дужини ближе описаној у нижестепеним пресудама. Дејство примарног и секундарног страха код тужиља ГГ и ДД довеле су до умањења опште животне активности и то код тужиље ГГ 12% трајно, а код тужиље ДД 15% трајно. Вредност уништених и порушених некретнина као и покретних ствари тужилаца утврђена је налазом и мишљењем вештака грађевинске струке и економско-финансијске струке.

Закључујући да је до штетног догађаја дошло услед терористичких аката припадника албанске националне мањине што представља кривично дело тероризма из члана 125. Кривичног закона, нижестепени судови су применили рок застарелости из члана 377. ЗОО, усвојили тужбени захтев и досудили накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са налазима и мишљењима вештака.

Основано се у ревизији тужене истиче да су у конкретном случају нижестепени судови погрешно применили материјално право закључујући да потраживање тужилаца за накнаду штете није застарело.

У случају када је штета произрокована кривичним делом (члан 377. ЗОО), ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. ЗОО, захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само штетнику, застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења само ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. Прекид застаревања кривичног гоњења повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете. Исти рок застарелости кривичног гоњења примењује се ако је кривични поступак обустављен, односно ако се није могао покренути зато што је окривљени умро или је душевно оболео, односно ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење и одговорност окривљеног, као што су амнестија и помиловање. У свим осталим случајевима примењује се општи рок застарелости потраживања из члана 376. ЗОО (став Уставног суда Републике Србије од 07.07.2011. године).

У конкретном случају нема услова за примену рока застарелости из члана 377. ЗОО, због чега се примењују рокови из члана 376. ЗОО.

Према члану 376. ЗОО потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1). У сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (став 2). По члану 383. истог Закона застаревање не тече за време за које повериоцу није било могуће због несавладивих препрека да судским путем захтева испуњење обавезе. Чланом 384. ЗОО прописано је да ако застаревање није могло почети да тече

због неког законског узрока, оно почиње тећи кад тај узрок престане (став 1). Ако је застаревање почело тећи пре него што је настао узрок који је зауставио његов даљи ток, оно наставља да тече кад престане тај узрок, а време које је истекло пре заустављања рачуна се у законом одређени рок за застарелост (став 2).

Према члану 2. Уредбе о примењивању Закона о облигационим односима („Службени лист СРЈ“ бр. 22/99, 23/99 и 35/99) за време ратног стања прекидају се судски и други поступци за накнаду штете против Савезне Републике Југославије – Савезног министарства за одбрану, Војске Југославије и Савезног министарства за унутрашње послове, као и против република чланица – органа република чланица надлежних за унутрашње послове, покренути на основу Закона о облигационим односима (став 1); за време ратног стања не могу се покретати поступци за накнаду штете против субјекта из става 1. овог члана, и за то време не тече рок застарелости тих потраживања (став 2).

У конкретном случају, тужиоци су имали сазнање о насталој штети (и материјалној и нематеријалној) крајем јула 1998. године, али су због несавладивих препрека које су се у том периоду огледале у опште познатој ситуацији на Косову и Метохији, а касније, због проглашења ратног стања 24.03.1999. године, били онемогућени да своје право остваре судским путем па застаревање није могло почети да тече. По оцени ревизијског суда застаревање је почело да тече 26. јуна 1999. године када је донета Одлука о престанку ратног стања („Службени лист СРЈ“ број 44/99). Имајући у виду да је тужба поднета 21.12.2004. године, да због утицаја узрока застоја застаревања рок застарелости тече од 26. јуна 1999. године, то је потраживање тужилаца застарело јер су тужбу поднели по протеклу рока из члана 376. ЗОО. Због тога су нижестепене пресуде у том делу преиначене и одбијен тужбени захтев.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој на основу чланова 153. став 1, 154, 162, 163. став 2. и 165. став 2. ЗПП припадају трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име састава три образложена поднеска и заступања на осам одржаних и два неодржана рочишта у износу од 230.000,00 динара укупно, колико је заступник тужене определио захтев за накнаду ових трошкова (што је мање од припадајућег износа према важећој Адвокатској тарифи у време пресуђења).

На основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић